

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Наведені нижче рекомендації спираються на результати дослідження та пропозиції, висловлені представниками установ і організацій, залучених до протидії торгівлі людьми. Рекомендації переважно стосуються таких аспектів:

1. Удосконалення механізмів перенаправлення з урахуванням особливостей українського контексту.
2. Заходів з розвитку можливостей державних установ та неурядових організацій у рамках НМП.

Через те, що більшість рекомендацій стосуються кількох різних груп зацікавлених сторін, необхідність їх залучення позначена в дужках відповідно до ступеня їх участі.¹³⁴

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПЕРЕНАПРАВЛЕННЯ З УРАХУВАННЯМ ОСОБЛИВОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОГО КОНТЕКСТУ

Загальні рекомендації

- Запровадити в кожній області чітку систему перенаправлення. Створити міжгалузеві групи та встановити обов'язки і сфери компетенції відповідно до різних повноважень і функцій усіх задіяних учасників. Регіональні органи влади, спільно з місцевими НУО, повинні мати змогу належним чином захищати права та задовольняти потреби жертв торгівлі людьми, спираючись на структуру, в якій процес ідентифікації є частиною програми підтримки. Якщо на обласному рівні не існує партнерських НУО, органи управління соціальною сферою повинні забезпечити достатній рівень допомоги та підтримки постраждалим від торгівлі людьми. Рекомендовані принципи та керівні положення щодо питання прав людини та торгівлі людьми, розроблені офісом Верховного комісара ООН з прав людини, можуть слугувати настановами для створення таких структур (У, Р, С, Г, П, м, і).

¹³⁴ Групи задіяних організацій і відомств перелічені в порядку пріоритетності/ступеня їхньої участі. Ті організації і відомства, які повинні взяти на себе провідну роль у втіленні відповідних положень, позначено великими літерами, а ті, що задіяні менше (наприклад, для виконання консультативно-дорадчих функцій), позначено малими літерами. Таку розстановку пріоритетів не слід розглядати як приписування більшої важливості тій чи іншій інституції в системі урядування. У розділі «Рекомендації» використано такі умовні позначення:

В – Верховна Рада;

Г – організації громадянського суспільства, не тільки НУО, що протидіють торгівлі людьми;

І – міжнародні організації, донори/агенції розвитку;

М – окремі міністерства та інші державні відомства/служби;

П – правоохоронні органи, в тому числі Державна прикордонна служба;

Р – регіональні/місцеві органи влади;

С – надавачі соціальних послуг;

У – центральний уряд;

Ю – органи судової влади різних рівнів та різної юрисдикції.

- Посилити роль регіональних рад з протидії торгівлі людьми, щоб вони могли діяти як мережі, здатні забезпечити ефективне поширення інформації та отримання зворотного зв'язку між учасниками системи перенаправлення (Р, у, с, г).
- Запровадити ефективний механізм перенаправлення дітей, постраждалих від торгівлі людьми, як складову загального НМП. Розробляючи порядок та структури співпраці у сфері захисту прав дітей, постраждалих від торгівлі людьми, задіяні установи і організації повинні керуватися Рекомендаціями ЮНІСЕФ щодо захисту дітей, які стали жертвами торгівлі людьми (У, С, Р, Г, п, і).
- Розробити та запровадити стратегію та спеціальні програми захисту прав та інтересів дітей, що постраждали від торгівлі людьми. Порядок здійснення спеціальних заходів захисту дітей, що постраждали від торгівлі людьми, слід включити до всіх компонентів НМП, особливо до процесу ідентифікації, надання допомоги та підтримки, порядку повернення і реінтеграції та забезпечення доступу до правосуддя. На Державну соціальну службу для сім'ї, дітей та молоді, Міністерство освіти та науки, Міністерство охорони здоров'я, обласні державні адміністрації, зокрема Служби у справах дітей, слід покласти чітке завдання належно забезпечувати потреби дітей, які стали жертвами торгівлі людьми, і відповідальність за його виконання (С, М, П, р, у, ю).
- Ратифікувати Конвенцію Ради Європи «Про заходи щодо протидії торгівлі людьми» та забезпечити її виконання. Конвенція сприяє досягненню розумної рівноваги між захистом прав людини осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та переслідуванням торговців людьми. Пояснювальна записка до Конвенції надає тлумачення різних положень, у тому числі визначення торгівлі людьми, яке збігається з визначенням, наведеним у Палермському Протоколі (В, У, г, ю, і).
- Лобіювати внесення змін до бюджетного законодавства з метою включення боротьби з торгівлею людьми окремим пунктом, що дозволить виділяти адекватне цільове фінансування на заходи у цій сфері та розширити можливості державних установ і громадських організацій, які працюють із жертвами торгівлі людьми. Тому ці зміни повинні також бути націлені на створення можливостей для прямого фінансування НУО, які забезпечують допомогу потерпілим від торгівлі людьми (У, В, м, г).
- Підтримати ініціативу щодо розробки комплексного закону про протидію торгівлі людьми, який стосуватиметься всіх форм торгівлі людьми, та щодо створення комплексної системи захисту та підтримки жертв та свідків торгівлі людьми з урахуванням усіх аспектів НМП для забезпечення захисту прав людини потерпілих від торгівлі людьми (У, В, Г, п, ю, і).
- Створити на центральному та обласному рівнях механізм моніторингу та оцінки впливу законодавства, політики, програм та практичних заходів у сфері протидії торгівлі людьми на дотримання прав людини. Взяти до уваги,

що одним із завдань Міжвідомчої ради є запровадження моніторингу виконання державних цільових програм. Важливо розробити такий механізм моніторингу, який сприяв би постійному удосконаленню заходів з протидії торгівлі людьми. Зважаючи на ключову роль НУО в наданні допомоги жертвам торгівлі людьми, слід активно залучити їх до моніторингу та оцінки впливу зазначених заходів на дотримання прав людини. З метою оцінки результативності заходів слід розробити чіткі показники для ефективнішого виявлення недоліків (У, Г, Р).

- Розширити можливості державних установ і громадських організацій, що працюють з потерпілими від торгівлі людьми, для їх ефективнішого залучення до структури НМП. Це може включати збільшення кількості кваліфікованого персоналу для ефективнішого виконання координаційних функцій, надання матеріально-технічної допомоги та проведення відомчого навчання з окремих аспектів торгівлі людьми (наприклад, співробітників правоохоронних органів, надавачів соціальних послуг, судових органів, МЗС). Навчальні програми слід укладати з урахуванням конкретних потреб різних учасників (У, М, Р, Г, і).
- Включити загальні аспекти протидії торгівлі людьми до навчальних планів і програм професійної підготовки соціальних і медичних працівників, співробітників міліції, спеціалістів сектору зайнятості/ринку праці і педагогів (М, У, С, Р, г, і).
- Провести дослідження стосовно України як країни призначення у сфері торгівлі людьми (як транскордонної, так і внутрішньої торгівлі людьми) для отримання чіткої картини масштабів і тенденцій цього явища та розроблення відповідних заходів протидії (У, г, і).
- Забезпечити включення до Державної програми та регіональних програм основних елементів, важливих для виконання і моніторингу програм, зокрема показники успішності та детальну інформацію про фінансування. Постанова Кабінету Міністрів № 106 від 31 січня 2007 р. «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм», яка застосовується до Державних програм, може також слугувати зразком для створення і виконання регіональних програм (У, Р, м, г, і).
- Забезпечити спрямованість кожної регіональної програми на підтримку регіональної мережі учасників системи перенаправлення (Р, У, г, с, п).

Ідентифікація імовірних жертв торгівлі людьми

- Максимально розширити механізм ідентифікації, щоб надати можливість усім цільовим групам отримувати послуги підтримки. З огляду на те, що від торгівлі людьми страждають жінки, чоловіки та діти, представники установ, залучених до протидії цьому явищу (правоохоронних органів, органів управління соціальною сферою та відповідних соціальних/медичних установ, навчальних закладів, сектору зайнятості, інспекції праці, НУО), які можуть контактувати з

імовірними жертвами торгівлі людьми, повинні брати активну участь у виконанні всіх процедур і впроваджувати активний підхід стосовно роботи з цільовими групами (У, М, Р, С, П, г, і).

- Поширити процедури ідентифікації на всі види експлуатації, що є в основі торгівлі людьми, а при створенні методик виявлення жертв торгівлі людьми враховувати аспекти як внутрішньої, так і транскордонної торгівлі людьми. Зокрема, слід приділити більшу увагу трудовим аспектами торгівлі людьми (У, П, С, Г, м, і).
- Створити мережу поінформованих учасників протидії торгівлі людьми, які контактують з імовірними жертвами торгівлі. З цією метою переглянути коло повноважень кожної установи відповідно до погоджених механізмів виявлення потерпілих (М, У, С, Г, Р).
- Зорієнтувати та забезпечити обізнаність із проблемою торгівлі людьми тих учасників процесу ідентифікації, які раніше не були до нього залучені, але можуть контактувати з імовірними жертвами торгівлі людьми, наприклад, працівників органів управління соціальною сферою, навчальних закладів (у тому числі вчителів та шкільних психологів), центрів зайнятості, експертів ринку праці (у тому числі інспекторів праці) і проводити для них навчання з ідентифікації жертв торгівлі людьми (М, У, Р, С, г, і).
- Забезпечити чіткість та зрозумілість нормативно-правової бази з питань виявлення осіб, постраждалих від торгівлі людьми, щоб уникнути суперечливих тлумачень правових норм у різних областях або різними учасниками процесу. Пояснювальна записка до Конвенції Ради Європи «Про заходи щодо протидії торгівлі людьми» може слугувати основою для розроблення відповідних рекомендацій (У, В, г, і).
- Заохочувати імовірних жертв торгівлі людьми до того, щоб вони повідомляли про свої випадки. Ідентифікація повинна спиратись на визначення торгівлі людьми, а процес ідентифікації повинен бути абсолютно незалежним від кримінального переслідування злочинців (С, П, Г, у).
- Скасувати адміністративне покарання за проституцію, оскільки воно не дозволяє жертвам звернутися зі своїми випадками торгівлі людьми до міліції (П, В, ю, у).

Співпраця

- Посилити координацію діяльності з протидії торгівлі людьми шляхом створення національного органу (наприклад, Національного координатора з протидії торгівлі людьми), відповідального за планування, узгодження і моніторинг державних заходів боротьби з торгівлею людьми та за координацію цієї роботи з групами громадянського суспільства та міжнародними організаціями (У, В, п, с, г, м, і).

- Створити структури співробітництва між державними установами і неурядовими організаціями у рамках НМП, які можуть передбачати укладення офіційних угод між двома чи більше партнерами з метою забезпечення чіткого розподілу ролей, обов'язків та фінансування послуг. Такі структури сприятимуть узгодженню кримінального переслідування злочинців та захисту прав жертв торгівлі людьми (У, М, Г, С, Р).
- Використовувати існуючі механізми взаємодії для розбудови регіональних структур співробітництва в межах НМП (М, Р, С, Г, у, п).
- Оцінити сучасний стан управління транскордонним співробітництвом між державними установами з метою виявлення придатних механізмів і структур для подальшого розвитку. Ці механізми украй необхідні не лише для поліпшення обміну інформацією, але й для визначення способів прискорення тривалих процедур, які наразі застосовуються (У, П, Г, і).
- Надавати допомогу НУО у налагодженні необхідних контактів в основних країнах призначення та походження для сприяння репатріації та соціальній реінтеграції осіб, постраждалих від торгівлі людьми (У, Г, І, с).

Послуги підтримки й захисту

- Гарантувати однаковий доступ усім жертвам торгівлі людьми до спеціалізованих послуг (наприклад, медичного обслуговування, психологічної та правової допомоги, освіти та професійної підготовки, працевлаштування) на всіх етапах, незалежно від місця їхньої реєстрації за місцем проживання в Україні, статі, віку, правового статусу тощо (У, С, П, Г, р, м).
- Застосовувати єдині критерії направлення жертв торгівлі до надавачів соціальних послуг по всій країні (С, Р, У, М, П, Г).
- Створити та підтримувати базу даних про наявні соціальні та інші спеціалізовані послуги для жертв торгівлі людьми в державному та недержавному секторі в кожній області (Р, С, Г, у).
- Визначити в усіх областях консультативні (денні) центри, що надають первинні консультативні послуги ймовірним жертвам торгівлі людьми, оцінюють їхні соціальні, медичні та психологічні потреби і, у разі необхідності, направляють їх до притулків та/чи надавачів спеціалізованих послуг. Ці консультативні центри можуть вести базу даних про наявні послуги в кожній області (С, Р, Г, у).
- Внести зміни до Закону «Про соціальні послуги», за якими жертви торгівлі людьми та їхні близькі родичі належали б до категорії осіб, що мають право на отримання соціальних послуг. Це дозволить соціальним службам виділити їх серед інших клієнтів і надавати їм спеціалізоване піклування (У, В, С, г).
- Створити в усіх областях механізми надання допомоги жінкам, чоловікам і дітям, постраждалим від торгівлі людьми (С, У, М, Р, Г, П).

- Звернути особливу увагу на потреби дітей, постраждалих від торгівлі людьми, у захисті та допомозі. Заходи із захисту повинні спиратися на чотири загальні принципи, а саме: врахування найкращих інтересів дитини, участь дитини у прийнятті рішень, недискримінація дитини та її право на життя й розвиток (С, П, Ю, Г, р, м, і).
- Усунути законодавчі та інші перешкоди, які не дозволяють соціальним службам на обласному рівні ефективно задовольняти особливі потреби жертв торгівлі людьми. Це може, зокрема, стосуватися внесення змін до посадових обов'язків та положень, щоб центри соціальних служб, центри зайнятості, навчальні заклади, медичні установи, служби у справах дітей могли брати на себе відповідальність за забезпечення прав людини постраждалих від торгівлі людьми (С, Р, М, у, г).
- Передбачити на законодавчому рівні гарантії отримання належного захисту та допомоги жертвами торгівлі людьми, що не є громадянами України. Це забезпечить їм свободу вибору та дозволить приймати поінформовані рішення щодо повернення та співробітництва з правоохоронними органами (П, В, у, ю, г, і).
- Забезпечити стабільне фінансування послуг, що їх надають учасники НМП в усіх областях України, для гарантування підтримання єдиних стандартів якості (У, Р, С).
- Забезпечити своєчасне виділення коштів на забезпечення захисту і надання допомоги з метою дотримання прав людини та інтересів осіб, постраждалих від торгівлі людьми (У, Р, в).
- Передбачити на законодавчому рівні конкретний порядок захисту жертв торгівлі людьми не лише під час, але й після розгляду справ у суді (В, У, п, ю).

Порядок повернення – репатріація та соціальна реінтеграція

- Створити механізм повернення українських громадян в безпечних і гідних умовах із активнішим залученням українських дипломатичних представництв за кордоном та надавачів соціальних послуг в обох країнах. Загальна мета повинна полягати в забезпеченні належної оцінки ризиків до початку здійснення будь-яких заходів повернення і реінтеграції та в уникненні депортації жертв торгівлі людьми (М, У, С, п, г, і).
- Розробити єдиний порядок розгляду умов репатріації та соціальної реінтеграції жертв торгівлі людьми, що не є громадянами України, в їхніх країнах походження. Повернення постраждалої особи повинно здійснюватися залежно від її бажання та здатності повернутися на батьківщину. Здатність повернутися повинна оцінюватися з урахуванням юридичних, гуманітарних чинників та/чи інших обставин, які визначають безпечність або небезпечність повернення. Принцип оцінки ризиків необхідно застосовувати подібно до принципу невислання (У, П, г, і).

- Забезпечити спільну участь компетентних органів та постраждалої особи у прийнятті рішення про її повернення, яке повинно здійснюватись у гідний і безпечний спосіб (П, У, ю, с, г).
- Сформувати групи фахівців для оцінки ризиків і надання повної та достовірної інформації про країну походження постраждалої особи всім сторонам, задіяним в оцінці ризиків. Групи фахівців повинні складатися з представників правоохоронних органів та постачальників соціальних послуг (бажано, представників НУО), а також самих потерпілих. Лише в такому разі постраждала особа зможе прийняти поінформоване довгострокове рішення (П, С, Г, у).

Доступ до правосуддя (в тому числі компенсація та захист потерпілих/свідків)

- Забезпечити доступність належної безкоштовної правової допомоги для всіх жертв торгівлі людьми (В, У, ю, п, р).
- Заохочувати більшу кількість жертв торгівлі людьми повідомляти про свої випадки правоохоронним органам та свідчити в кримінальному судочинстві шляхом належного інформування жертв торгівлі про їхні права та можливості, в тому числі про заходи забезпечення безпеки (П, ю, с, г).
- Забезпечити належне застосування на практиці заходів безпеки та захисту, передбачених законодавством (П, у, ю).
- Забезпечити права потерпілої особи на відшкодування матеріальних і моральних збитків, а також втраченого доходу і гарантувати відповідну компенсацію (У, В, Ю, п).
- Створити національну мережу кваліфікованих юристів для надання правової допомоги жертвам торгівлі людьми і забезпечення ефективного захисту їхніх прав та інтересів (У, Г, ю, і).
- Підтримати пропозицію Верховного Суду України щодо внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу України, спрямовану на спрощення порядку проведення досудового слідства та судового розгляду справ, а також підвищення статусу жертви. Таке підвищення статусу передбачає обов'язкову участь представника жертви (тобто професійного адвоката) під час досудового слідства та судового розгляду справи державним коштом (В, Ю, У, г).
- Прискорити завершення розгляду судової практики у справах про торгівлю людьми, який проводиться Верховним Судом України, та ухвалити відповідну постанову Пленуму Верховного Суду з цього приводу, що повинно зменшити нинішні непорозуміння серед правоохоронних органів та місцевих судів, які часто призводять до різного тлумачення (Ю, п).
- Підтримати зусилля з підготовки закону про компенсацію, який передбачає заснування компенсаційного фонду для потерпілих від злочинів. Такий державний

фонд повинен гарантувати право потерпілих на компенсацію та надавати їм доступ до послуг соціальної допомоги та соціальної інтеграції. Фонд не повинен залежати від міжнародного фінансування, натомість він повинен формуватися, принаймні частково, за рахунок конфіскації майна, здобутого злочинним шляхом. Фонд повинен бути невід'ємною складовою комплексної системи підтримки жертв і охоплювати компенсаційними механізмами всі без винятку категорії постраждалих від торгівлі людьми (У, В, С, П, ю, г,).

- Запровадити на законодавчому рівні положення про звільнення жертв торгівлі людьми від покарання за участь у протиправних діях за умови їх примусового залучення до таких дій (В, ю, п).

Захист даних

- Дозволити зберігання персоналізованих відомостей про осіб, які постраждали від торгівлі людьми, лише у разі абсолютної необхідності та лише тими установами, які несуть відповідальність за дотримання міжнародних стандартів захисту даних (У, П, С, Г, ю, р, м).
- Запровадити жорсткі вимоги щодо порядку обміну даними, щоб гарантувати захист відомостей про особу, що постраждала від торгівлі людьми. Гарантувати, що обробка (компіляція, запис, зберігання, зміна, знищення та передача) особистих відомостей відбувається із дотриманням права жертви торгівлі людьми на конфіденційність та за згодою цієї особи, тобто особа повинна мати право знати, що інформація про неї зберігається в певній базі даних, знати зміст цієї інформації та мати можливість виправити її у разі необхідності (У, П, С, Ю, Г, Р, м).
- Забезпечити, аби будь-яка діяльність, пов'язана зі збором особистих відомостей, відповідала основним принципам конфіденційності та стандартам захисту даних (У, П, С, Ю, Г, Р, м).
- Ратифікувати Конвенцію Ради Європи «Про захист осіб стосовно автоматизованої обробки даних особистого характеру» та Додатковий протокол до неї. Конвенція є першим зобов'язальним міжнародним правовим інструментом, що захищає особу від зловживань в інформаційній сфері. Вона зокрема надає гарантії щодо збирання та обробки даних особистого характеру та, за відсутності належних законодавчих гарантій, забороняє автоматизовану обробку даних особистого характеру, як наприклад, даних про расову приналежність особи, її політичні або релігійні переконання, здоров'я або статеве життя, кримінальне минуле (В, у, п).
- Узгодити національне законодавство в галузі захисту інформації з міжнародними стандартами та кращим досвідом. Зокрема, створити механізм доступу жертв торгівлі людьми до особистих відомостей про себе та можливості їх виправлення (У, В, ю).

- Спонукувати всі сторони, залучені до збирання, зберігання та обробки особистих відомостей про потерпілих від торгівлі людьми, до перегляду існуючих процедур з урахуванням вимог Конвенції «Про захист осіб стосовно автоматизованої обробки даних особистого характеру». У разі необхідності слід вжити заходів для запобігання несанкціонованого доступу, копіювання, змінення чи видалення інформації, занесеної до бази даних під час безпосередньої передачі даних з бази даних або до неї (контроль доступу) та уникнення ситуацій, коли жертва торгівлі людьми наражається на потенційну небезпеку, зазнає дискримінації чи стигматизації через несанкціоноване розголошення її особистих відомостей (У, М, Р, П, Ю, с, г).

ПРОПОНОВАНІ ЗАХОДИ З РОЗВИТКУ МОЖЛИВОСТЕЙ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ ТА НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РАМКАХ НМП

- Визначити можливості фінансування надання допомоги та підтримки жертвам торгівлі людьми. Відповідальність за захист прав постраждалих осіб покладено на уряд, який, отже, повинен докладати всіх зусиль для покриття витрат на дієвий НМП. Наразі майже всі напрямки роботи з надання допомоги жертвам торгівлі людьми фінансуються з міжнародних джерел. Однак міжнародне фінансування, зазвичай, має тимчасовий характер, тому уряд має розглянути шляхи збільшення бюджетних асигнувань та забезпечення сталого фінансування програм допомоги жертвам торгівлі людьми (У, Р, г, с, і).
- Розробити нові та запровадити існуючі навчальні програми з питань протидії торгівлі людьми для всіх учасників НМП на центральному та регіональному/ місцевому рівнях спільно з установами й організаціями, що мають досвід підготовки та проведення такого навчання та/чи планують такі роботи у подальшому, зокрема з міжнародними та регіональними організаціями (МОП, ОБСЄ, МОМ) і місцевими НУО для уникнення дублювання функцій. Навчальні програми повинні враховувати наявний досвід і знання учасників НМП. Насамперед слід ознайомити з проблемою торгівлі людьми та організувати базову підготовку працівників тих установ, які контактують з імовірними жертвами торгівлі людьми, але не є фахівцями у сфері торгівлі людьми (наприклад, сектору зайнятості, навчальних закладів, прикордонної служби, українських посольств/консульств за кордоном, центрів соціальних служб, медичних установ, служб у справах дітей), що дозволить їм виявляти і перенаправляти постраждалих. Так, у ході оцінювання було виявлено нагальну потребу в навчанні, зокрема, методиці виявлення дітей, постраждалих від торгівлі людьми, та роботі з ними. Слід розвивати уважне ставлення до прав постраждалих дітей в усіх сферах (У, М, І, Г, п, с).
- Забезпечити безперервне навчання всіх співробітників, причетних до процесу виявлення потерпілих та надання їм допомоги й підтримки, бажано міждисциплінарного характеру. До існуючих програм підвищення кваліфікації

- у відповідних галузях слід включити спеціалізовані модулі з протидії торгівлі людьми (М, У, С, г, р).
- Гарантувати ефективність навчальних заходів шляхом зниження плинності кадрів (М, Р, С, П, у).
 - Визначити міжнародні та національні джерела фінансування НУО, задіяних у НМП, з метою забезпечення стабільності їхніх послуг. Урядові слід підтримати діяльність НУО із залучення коштів та сприяти встановленню контактів з потенційними донорами, у тому числі посольствами, Європейським Союзом, іншими регіональними та міжнародними організаціями й інституціями. Слід також звернути особливу увагу на заохочення участі приватного сектору як потенційного джерела надходжень до фінансування заходів з протидії торгівлі людьми (У, Р, Г, І, с).
 - Організувати навчання для представників НУО з питань залучення коштів, приділяючи особливу увагу партнерству з державними органами і приватним сектором (У, І, п, г).
 - Активізувати міжнародні контакти українських НУО з неурядовими організаціями країн призначення та країн походження (У, І, п).
 - Міжнародним та регіональним організаціям/інституціям слід максимально узгоджувати свою діяльність, спрямовану на протидію торгівлі людьми, для ефективного вирішення поставлених завдань. Це стосується всіх напрямків підтримки, від навчальної діяльності й надання матеріальної допомоги, до проектів із виявлення імовірних жертв торгівлі людьми та допомоги потерпілим (І, у, г).